

Een lied in de woestijn

Ds. J. IJsselstein – Psalm 63:2

Liturgie:

Psalm 63:1,2

Tien Geboden 9

Lezen Psalm 63

Psalm 30:1,5,6,8

Psalm 69:13

Psalm 42:1,7

Gemeente, de preek van vanmorgen gaat over ‘zoeken’, over ‘God zoeken’. De preek gaat over Psalm 63. Een psalm door David gedicht, toen hij was in de woestijn van Juda, achtervolgd door koning Saul.

In dat goede land Kanaän, vloeiend van melk en honing, waren en zijn blijkbaar ook woestijnen.

De tekst voor de preek van vanmorgen vindt u een Psalm 63:2:

O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in de dageraad; mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water.

Het thema voor de preek is:

Een lied in de woestijn.

Een lied in de woestijn. Er zijn drie aandachtspunten:

- 1. Zoekend in huidige tijden van verlating (vers 1-4)**
- 2. Terugverlangend naar vroegere tijden van zegen (vers 5-9)**
- 3. Hopen op toekomstige tijden van verlossing (vers 10 - 12)**

Als eerste dus:

1. Zoekend in huidige tijden van verlating.

Als je iets zoekt, jongens en meisjes, dan ben je iets kwijt.

Als je *iets* hebt en je bent het kwijt, dan kan het zijn dat je het verloren hebt. Gelukkig, als je kind van God bent, dan kan je God nooit echt verliezen, en God zal je nooit kwijtraken.

Als je *iemand* (dan gaat het niet over iets, maar over iemand) kent, dan kan het ook gebeuren dat hij of zij wel eens een poosje weg is. En als het iemand is, van wie je heel veel houdt, dan zal je hem erg missen.

Dan zeg je niet: ik ben hem kwijt. Maar het kan wel zijn, dat je zegt: hij is weggegaan, en... wanneer zie ik hem weer terug? Ik verlang daar zo naar...

Zo is het ook met kinderen van God. Kinderen van God kennen tijden dat ze zich alleen voelen, dat ze zich verlaten voelen. Tijden (zo noemen we dat) van verlating. Tijden dat we de Heere niet meer zien.

Tevoren was het licht, maar nu is het donker. Eerst voelden we Zijn nabijheid, maar nu niet meer. Nu is het weg.

Ik zie Hem niet meer. Ik denk: waar is mijn Liefste toch? Ik verlang er zo naar om Hem weer te ontmoeten...

Geestelijke verlating. In deze tijd niet echt een populaire uitdrukking.

Toch laten de Bijbel duidelijk zien dat het leven van Gods kinderen een moeilijke reis is... door de woestijn.

En de psalmen zijn er vol van. Van kinderen van God, die vast staan in het geloof, en dan... dan is het weg...

Spurgeon zegt: *de gelovigen trekken dikwijls door een land dor en mat zonder water, waar geestelijke blijdschap een zaak is die men vergeten heeft.*

Er zijn tijden dat God Zijn kinderen verlaat, dat God Zich terugtrekt. En we zien Hem niet meer. Hij verlaat ons niet helemaal (Hij houdt ons wel vast) en Hij verlaat ons ook niet voor altijd (alleen maar tijdelijk), maar al Gods kinderen kennen tijden van donkerheid en verlating.

En dat brengt ons in de nood. Dan zeggen we met de dichter van Psalm 77: Heere, bent U vergeten genadig te zijn? Is het Uw toorn waardoor wij Uw barmhartigheden niet meer zien?

Het brengt ons in de nood. En dan zoeken we de Heere.

Hoe doet de Heere dat? Ons verlaten, zich van Zijn kinderen terugtrekken?

De Heere doet dat (in de eerste plaats) door iets van een eerdere genade weg te nemen, met het doel om ons een andere genade daarvoor in de plaats te geven.

De Heere neemt iets kleiner af, en geeft iets groters terug. Maar dat doet pijn, want ik raak iets kwijt, ik moet iets afgeven.

Hoe doet de Heere dat?

Misschien door tegenspoed, ziekte, pijn of verdriet. En wij ervaren dat als verlies en pijn, dat Hij ons zegen en voorspoed afneemt. Maar Hij wil ons juist door die weg meer en blijvender dingen geven: geloof, hoop, vertrouwen en genade!

Misschien kan het zelfs zijn, dat God ons hier op deze aarde door een ongeneeslijke ziekte levensdagen afneemt. En we denken in onze ernstige ziekte dat Hij ons verlaat en dagen van ons afneemt(!), maar Hij ruilt(!) ze alleen maar voor betere dagen in de hemelse heerlijkheid.

Misschien doet God het door het gevoel van liefde en blijdschap in ons hart weg te nemen. Om te ruilen voor iets beters.

Want de Heere heeft altijd ons bestwil op het oog. Het gevoel van liefde en blijdschap ons afnemen, in ruil voor weer ernstig zoeken en verlangen naar Hem.

Hoe doet de Heere dat? Ons verlaten, zich van Zijn kinderen terugtrekken?

Door (in de twee plaats) soms Zijn hand terug te trekken, en ons in zonde te laten vallen.

Niet dat Hij de oorzaak is van onze zonde. Wijzelf zijn de oorzaak van onze misdaden.

Waarom doet de Heere dat dan? Hij doet het om onze hoogmoed te breken. Die trots die ons hart vergiftigt. Die innerlijke, geestelijke hoogmoed, waarmee denk en zeg: ik ben een kind van God! Kijk mij nou!

Nee, zegt de Heere. Dat maakt je hart onvatbaar voor genade. Want wie Mijn kind wil zijn, die moet tot niets worden.

En wij vallen in de zonde. Dat is onze schuld.

Maar Zijn doel? Is dat genade weer echt, en meer genade zou worden.

Hoe doet de Heere dat? Ons verlaten, zich van Zijn kinderen terugtrekken?

Door (in de derde plaats) Zijn genade voor ons te verbergen. Het is er nog wel, maar we zien het niet meer. Het is net als met de bomen in de winter. Ze lijken dood. Alle leven lijkt verdwenen. Maar het leven is er nog wel. We zien het alleen niet meer.

God werkt (zo zegt de bekende dominee Kohlbrugge) vaak voor ons gevoel zo *tegenstrijdig*.

Gevallen in de zonde, zie we meer dan voorheen ons verloren hart, en denken dat het nu echt voorbij is. Terwijl God juist bezig is, meer dan voorheen, om ons te leren, om ons tot bekering te brengen en om ons leven te heiligen.

Vroeger leek ons geloof zo sterk. We wisten het, we hadden het allemaal. Bezittende mensen. Maar nu zijn we voor ons gevoel alles kwijt... Terwijl God juist bezig is, meer dan voorheen, om het geloof in ons te oefenen en te versterken.

Al Gods kinderen kennen tijden van geestelijke verlating.

Dat is Gods patroon van werken.

Dat zien we ook in psalm 63. Ons eerste punt is: zoeken in tijden van verlating.

David, ontheemd, dolend in de woestijn van Juda, hij zingt. Vroeg in de morgen.

O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in de dageraad; mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water.

Wat is het nu? Is het nu bezit, of is het gemis?

O God, U bent *mijn* God... Maar ook: ik *zoek* U, ik *verlang* naar U...

Het is verleidelijk om te denken: het is 1 van 2. Of je *hebt* het, je bent zeker van je zaak, of je *hebt het niet*, en dan ben je een arme topper.

Maar het is Bijbels om te zeggen: bezit en gemis horen bij elkaar.

Spurgeon, die ik eerder aanhaalde, zegt: *uit bezit ontstaat juist begeerte en verlangen*.

Hij zegt zelfs: *de zekerheid van het geloof is de oorsprong van ernstig zoeken*.

Want, ik kan alleen God zoeken als ik Hem ken. En als ik Hem ken, dan ga ik Hem zoeken.

Midden in de diepte van geestelijke verlating, midden in een woestijn dor en mat zonder water, zingt David, in de vroege morgen, in de dageraad, nog voordat de zon opgaat:

o God..., U bent mijn God...!

Mijn God!

Mijn God? Als bezit? Weet ik het voor eens en altijd? Ben ik zo zeker van mijn zaak dat ik zeg: u bent mijn God?

Nee. Mijn God. Als intens verlangen, als intense gerichtheid op God.

En dat is(!) het bezit: U bent de God van mijn leven, U bent alles voor me.

Het geloof ziet God niet hier (*wijzend*: in mijn hart, in mijn broekzak), maar het geloof ziet God (*wijzend*) daar! Daarboven! U God bent mijn God.

Maar... het is zo donker... Ik zoek U in de dageraad. Dat wil zeggen: waar bent U toch? Al voordat de dag aanbreekt, zoek ik U. Ik zoek U vroeg, ik zoek U ernstig, ijverig, ik zoek U met al mijn kracht!

Want (vers 2) mijn ziel dorst naar U! Mijn lichaam verlangt naar U!

Heel mijn leven hongert en dorst naar U!

Maar..., Heere, waar bent U?

Tijden van tegenspoed kunnen we geduldig dragen, als de Heere er *is*.

Maar al is ons leven vol van uitwendige voorspoed en zegen, als we de Heere *niet* meer zien, als Hij er niet meer is, dan voelen we ons diep ellendig.

Dan zeggen we: ik zoek U met heel mijn hart. Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God (Psalm 42).

Zo ook hier, want wat zoekt David? Hij zegt: ik zoek... U!

Hij zegt in vers 3: *voorwaar, ik heb U(!) In het heiligdom aanschouwd (gezien), ziende Uw sterkheid en Uw eer.*

The King James vertaling zegt: mijn ziel dorst en mijn lichaam verlangt naar U ‘om Uw macht en Uw glorie te zien, zoals ik die gezien heb in het heiligdom’.

Het is geen verlangen om thuis te zijn. Het is zelfs geen verlangen om de tempel te zien. Maar het is verlangen om *God* te zien, om de Heere te ontmoeten.

Terugdenkend aan die kostbare momenten. Aan die momenten dat we zongen:

U! (U die woont boven het verzoendeksel), U zal ik al mijn liefde waardig schatten...

U! (Die verzoening teweeggebracht hebt voor de zonden), U, Heere Christus bent mijn Liefste...

Maar nu, waar bent U? Ik zoek U, ik verlang naar U. Het is mij goed nabij U te zijn. Maar waar bent U...?

Dit verlangen, dit zoeken, is een teken, is een bewijs van het kennen van de Heere.

En dat mag u wel tot troost zijn, zoekers. Die de Heere *kennen*, die zoeken Hem. Zelfs, ja juist ook Gods kinderen die meer zekerheid en vastheid mochten ontvangen, juist zij: zoeken Hem! Want als ik Hem *ken*, dan ga ik Hem zoeken. En als ik Hem meer mag kennen, dan ga ik Hem nog meer zoeken.

En al is er dan nog zoveel twijfel in uw hart: als u Hem zoekt (U alleen zoek mijn hart!) dan is dat een teken dat Hij u kent, dan is dat een teken dat u Hem kent.

Zoeken en verlangen is ten diepste bezitten en geloven, althans God houdt het daarvoor, ook al durven wij dat zo misschien niet te noemen.

Ik zoek U, Heere, (vers 4) want Uw goedertierenheid is beter dan het leven; mijn lippen zouden u prijzen.

Het leven, met alles wat je kunt krijgen op aarde is waardeloos(!) als je God niet zoekt, als je Hem niet kent. Maar, Uw tegenwoordigheid, Uw aanwezigheid, één vriendelijke blik van Uw ogen, één toeknik uit de hemel, en dan is alles goed.

Iets te mogen zien van Gods gunst en liefde in Christus, dat is het leven op zijn best!
Want al het andere van dit leven gaat voorbij. Maar dit is wat blijft tot in eeuwigheid.

Verlaten. En dan: heimwee, zoeken, verlangen.

Waarom werkt de Heere zo?

Om ons dichter bij Hem te brengen. Hij verlaat ons voor een ogenblik, opdat wij meer verdriet over onze zonden zouden hebben, die scheiding aanbrengen tussen God en ons hart.

Om ons meer oog te geven voor wat onverdiende genade is.

Om ons ook voorzichtiger te maken ten aanzien van de zonde.

En om onze geestelijke hoogmoed te breken.

Wonderlijk werk, uiteindelijk met maar één doel! Het voelt vaak zo tegengesteld, zo tegenstrijdig. Het voelt alsof de HEERE weg gaat, of Hij weg is, maar Hij is juist bezig om ons dichterbij te brengen.

Want, als u het allemaal zo goed weet, als ik het allemaal in mijn zak heb, als ik groot ben, dan heb ik God niet meer nodig.

Maar in de woestijn kruipen we op onze knieën terug naar God, terwijl we roepen: ik zoek U, Heere, verlaat mij niet!

In de woestijn leer ik het wonder zien, dat er ooit Eén geweest is, Die door de Heere echt(!) verlaten is. Eén Die nooit zonde gekend of gedaan heeft. Hij was het liefste Kind van Zijn Vader.

Hij werd verlaten, meer dan wij ooit verlaten zijn. Hij werd los-gelaten. Overspoeld door de toorn van God in Gethsémané en daarna, hangend aan het kruis. Opdat wij nimmermeer, nooit zo(!) verlaten zouden worden. Hooguit een enkel ogenblik, in een enkel moment van beproeving, in een periode van donkerheid. Maar nooit echt door God losgelaten.

Christus wel. En dat deed Hij... voor ons. Om ons terug te brengen bij God.

zoekers, tobbers, mensen in donkerheid en duisternis, u die God zoekt: wees toch niet zo ondersteboven van mensen die het zo goed weten, die zoveel lijken te hebben.

Het is geen genade, maar het is eigen bezit.

Wie veel bezit, is eigenlijk straatarm en heeft niets.

Maar wie veel mist en God zoekt, die heeft alles, en die krijgt alles.

Want armen worden met goederen vervuld, maar rijken worden leeg, zonder iets teruggestuurd.

Wat u hebt, dat is: *niets*. En (ik weet dat u dat niet na durft te zeggen) dat maakt *rijk*.

Daarom heeft Jezus gezegd: zalig zijn de armen van geest!

Want wie *niets* heeft, en God zoekt en Christus zoekt, die heeft *alles*!

Kijk maar in vers 2: dit hart, wat dorst, wat verlangt, dat hart zegt: U, God, bent mijn God.

Daarom, houdt aan en grijpt moed, denkend aan de woorden van Psalm 69:13, die wij nu samen gaan zingen.

Dat zal den HEER veel aangenamer zijn
Dan os of var, die hunnen klauw verdelen.
De blijdschap zal het hart der vromen strelen,
Als zij mij zien, verlost van smart en pijn.
Gij, die God zoekt in al uw zielsverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven;
Nooddruftigen, veracht Zijn goedheid niet;
Nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven.

Een lied in de woestijn. Ons tweede aandachtspunt:

2. Terugverlangend naar vroegere tijden van zegen.

Want, zo staat er in vers 5 en 6: *Alzo zou ik U loven in mijn leven, in Uw Naam zou ik mijn handen opheffen. Mijn ziel zou als met smeer en vetigheid verzadigd worden, en mijn mond zou roemen met vrolijk zingende lippen.*

Als ik bij U gebracht, als ik bij U terug gebracht zal worden, dan zouden mijn lippen U prijzen. Dan zou mijn weeklacht en geschrei veranderd worden in een blijde rei. Dan zou mijn ziel verzadigd worden met overvloed van u! Ik zal voor u zingen.

In onze Statenvertaling klinkt het als: *als ik u vinden zou, dan zouden mijn lippen U prijzen.*

The King James vertaling heeft terecht vertaald met een *toekomstige* tijd: mijn lippen *zullen* U prijzen. Ik *zal* U loven. In Uw Naam *zal* ik mijn handen opheffen.

Zoals ook staat in psalm 22: die God zoekt *zal* Hem prijzen.

In de diepte van verlatenheid en geestelijke donkerheid mogen we woorden van hoop op onze lippen nemen. En zingen van... God, en van *Zijn* trouw. Maar trouwe God, Gij zijt, het Schild dat mij bevrijdt. Mijn Eer, mijn vast Vertrouwen. Op U vest Ik het hoofd. Gij heft mijn hoofd omhoog en doet me Uw gunst aanschouwen.

Matthew Henry zegt: *onze moeilijkheden in de woestijn, moeten ons niet zodanig ontstemmen, dat we niet in staat zouden zijn om heilige liederen te zingen.*

Om zelfs middenin de nacht, met Paulus en Silas de lof van God te zingen. Ik zal Zijn lof zelfs in de nacht zingen, daar ik Hem verwacht.

Mijn lippen zullen U prijzen. Want... al wat U ooit beloofd hebt zal bestaan.

Soms denken we: zou het wel tot eer van God zijn, dat ik in mijn leven zoveel strijd te strijden hebt tegen mezelf, tegen mijn ongeloof, tegen mijn twijfel, als ik zoveel tijden van donkerheid heb?

Het antwoord is: ja. Want het is Gods werk. Zijn (voor ons oog) *tegenstrijdige* werk.

Om ons kleiner te maken, tot minder, tot niets. Maar zalig niets te wezen in ons eigen oog voor God. Want dan wordt Christus groot. En dan prijzen we: de naam van onzen God.

Als God door moeilijke wegen heen onze hoogmoed gebroken heeft. En door een weg van tegenspoed en donkerheid ons hart heeft ontgift van die geestelijke hoogmoed, waardoor we zo onvatbaar waren voor genade. Totdat wij minder, nog minder, en uiteindelijk niets meer zijn in onszelf. Dan klimt de lof naar boven.

Dan heffen, zo staat in vers 5, onze handen op in Zijn Naam!

Als ik Uwer gedenk (zo lees ik in vers 7) op mijn legerstede, zo peins ik aan U in de nachtwaken.

Kennelijk hoef je niet veilig thuis in je eigen bedje te liggen. Het kan ook midden in de woestijn, liggend op het zand, op de stenen, of op een simpel veldbedje.

Het kan thuis, het kan ook in het ziekenhuis, of waar dan ook. Die stille overdenking. Niet zomaar even een moment, maar: in de nachtwaken (meervoud). Die stille overdenking: Heere, U(!) bent mij een Hulp geweest.

Niet: ik ben er door U doorheen geholpen. Maar: U! U bent mij een Hulp geweest. U, mijn God, Die ik mis, naar Wie ik verlang, Die ik ken.

Je slaapkamer, je ziekenkamer, je bidvertrek, als plaats van herinnering, als plaats van en verlangen. Als voorsmaak ten diepste van de plaats waarvan geldt: daar zal geen nacht meer zijn. Daar wordt midden in de nacht iets ervaren van de vrede met God door Jezus Christus.

Want (zo zegt vers 8) U bent mijn Hulp geweest, en in de schaduw van Uw vleugels zal ik vrolijk zingen.

Of... Laat u nooit zo uw leven aan uw oog voorbijtrekken? Hoogten, diepten, dwalen, verdwalen, opgezocht maar gevonden, opgeraapt en terug gebracht worden, en toch... weer verdwalen...? En toen wel verlaten, maar ten diepste nooit losgelaten. Want Hij laat om Christus' wil nooit varen het werk van Zijn handen.

Dan zingen ze, als we zo terugkijken naar ons leven, ook al is alles zo donker: het is toch waar! Heere, U bent voor mij een hulp geweest. Ik zal in de schaduw van Uw vleugels (beschermd en bewaard door de vleugels van U, almachtige God) vrolijk zingen.

Waarom? Waarom die hoop?

Dat is geen optimisme. Dat is ook geen fatalisme: het zal wel ooit een keer weer goed komen.

Dit is *hoop*. Dit is hoop op mijn goede God. Die zelfs dit(!) kind nooit zal loslaten

En dus? Nu zie ik het weer zitten?

Nee, nu midden in de donkerheid, daarom (vanwege die hoop op God): *mijn ziel* (vers 9) *kleeft U achteraan, Uw rechterhand ondersteunt mij.*

U bent mijn enige Hoop. Dus zoek ik U, dus verlang ik naar U. Ja meer: ik zit aan U vastgekleefd. Ik kan en zal U niet loslaten. En (Gode zij dank) U zult mij nooit loslaten. En Zijn rechterhand waakt over mijn ziel, juist in de diepte van de nacht. Mijn Bewaarder zal niet sluimeren of slapen. En omdat Hij aan mijn zijde staat, daarom ligt de toekomst (hoe het ook gaan zal) vast in Zijn hand.

Nog kort als laatste ons derde aandachtspunt:

3. Hopend op toekomstige tijden van verlossing.

Want zo staat er in vers 10-12: *Maar dezen (mijn vijanden), die mijn ziel zoeken tot verwoesting, zullen komen in de onderste plaatsen der aarde (zij zullen vergaan in graf, hel). Men zal hen storten door het geweld van het zwaard; zij zullen de vossen ten deel*

worden (zij zullen nooit overwinnen, zij zullen omkomen). Maar de koning zal zich in God verblijden; een iegelijk die bij Hem zweert, zal zich beroemen; want de mond der leugensprekers zal gestopt worden.

God zal Zijn belofte in mijn leven waarmaken. Deze belofte: David, je zult koning over Israël worden.

Een tweede, een laatste vooruitblik naar de komende Koning, de gekomen grote Koning. Die verlaten zou worden, geworpen in de diepe duisternis van de nacht van Gods verlaten. Verlaten..., los gelaten... Opdat wij nimmermeer door Hem losgelaten zouden worden.

Maar die uiteindelijk ook als Koning overwinnen zal. Want de vijand zal zich over Hem niet verblijden. Hij zal satan, wereld, zonde en dood overwinnen. En Hij heeft die overwonnen en Hij leeft tot in alle eeuwigheid.

En Hij zal de mond van de leugensprekers stoppen. Van de grote aanklager van de broederen, van de satan, van de duivel. Die degenen die Hem zoeken, zo vaak in fluistert: u hebt toch geen heil bij God! Stop maar, het heeft allemaal geen zin.

Hij fluistert nog wel, maar God zal zijn mond stoppen.

Want God zal waarmaken: het hart van degenen die de Heere zoeken zullen Hem prijzen! Het zachtmoedige volk zal rijk verzadigd wezen, ten dis geleid.

Wie God zoekt, zal Hem prijzen!

Zo leev' uw hart, Godzoekend volk (u bent arm, maar u bent rijk) door 's hemels gunstbewijzen, in eeuwigheid!

Amen.

Slotzang Psalm 42: 1 en 7

't Hijgend hert, der jacht ontkomen,
Schreeuwt niet sterker naar 't genot
Van de frisse waterstromen,
Dan mijn ziel verlangt naar God.
Ja, mijn ziel dorst naar den HEER;
God des levens, ach, wanneer
Zal ik naad'ren voor Uw ogen,
In Uw huis Uw naam verhogen?

O mijn ziel, wat buigt g' u neder?
Waartoe zijt g' in mij ontrust?
Voed het oud vertrouwen weder;
Zoek in 's Hoogsten lof uw lust;
Menigwerf heeft Hij uw druk
Doen verand'ren in geluk;
Hoop op Hem, sla 't oog naar boven;
Ik zal God, mijn God, nog loven.